

ÉLELMISZERFOGYASZTÁS ÉS EGÉSZSÉGMUTATÓK ÖSSZEFÜGGÉSEI MAGYARORSZÁGON

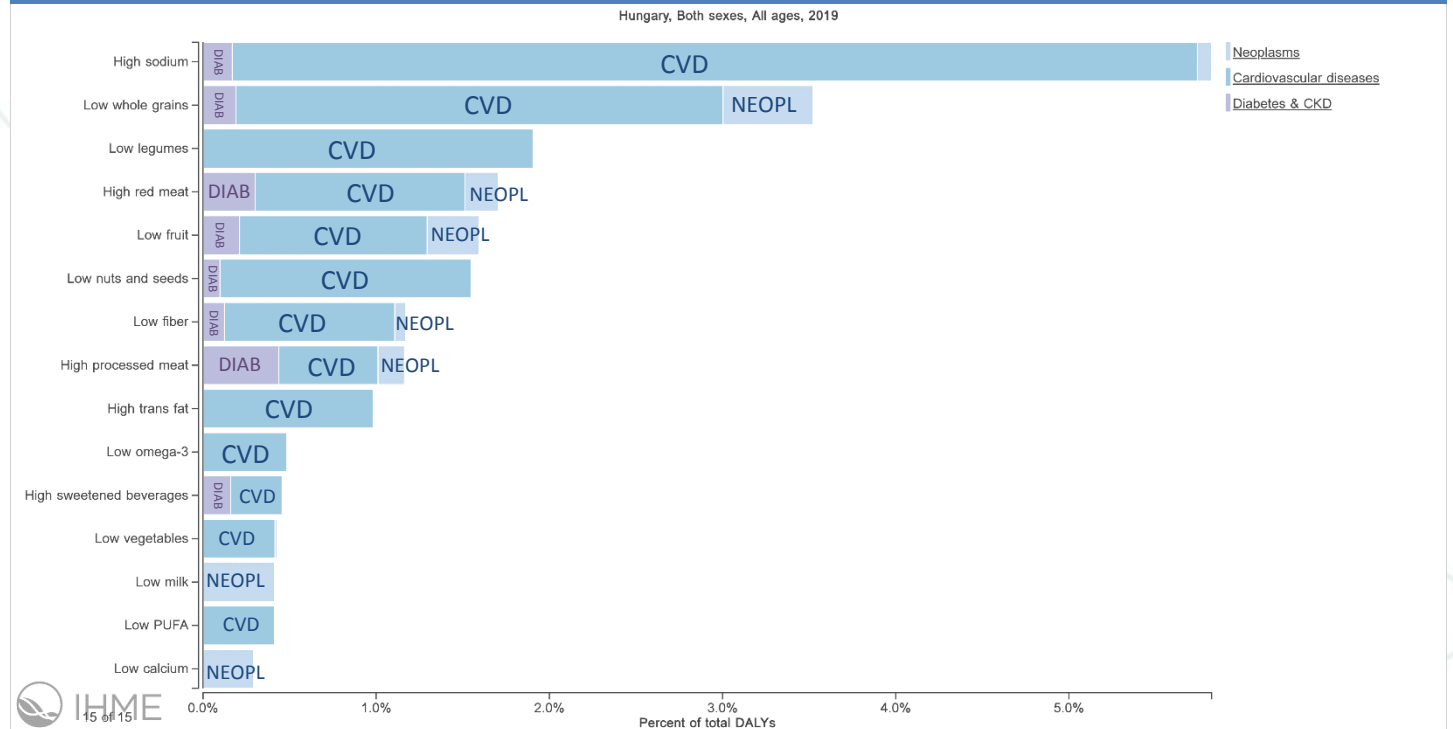
Bakacs Márta, Zentai Andrea, Feigl Edit

MAGYAR TÁPLÁLKOZÁSTUDOMÁNYI TÁRSASÁG XLV. VÁNDORGYŰLÉSE, Szeged, 2022. október 20-22.

ELŐZMÉNYEK, CÉLOK

- A legnagyobb egészségvesztést a krónikus, nem fertőző betegségek okozzák.
- A kockázati tényezők között kiemelt helyen szerepelnek az életmódhoz, a táplálkozáshoz köthető kockázatok.
- Az elemzés célja: a régiók mortalitási, morbiditási mutatók és az ételmiszerfogyasztás közötti kapcsolatok feltárása, mely hozzájárulhat az egészségmutatók és a táplálkozási kockázatok összefüggéseinek vizsgálatához.

Táplálkozási kockázatok részaránya az egészségvesztésekben Magyarországon, 2019

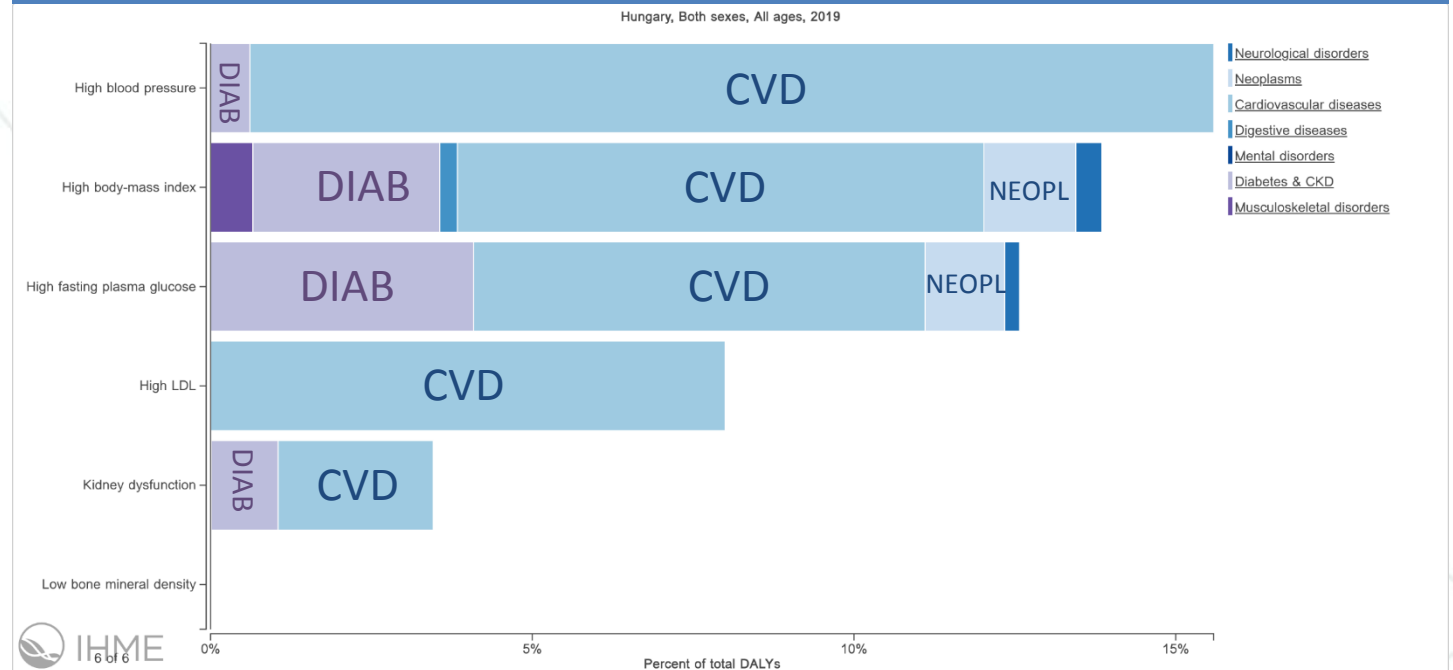

Forrás: <https://vizhub.healthdata.org/gbd-compare/>

ELŐZMÉNYEK, CÉLOK

- A legnagyobb egészségvesztést a krónikus, nem fertőző betegségek okozzák.
- A kockázati tényezők között kiemelt helyen szerepelnek az életmódhoz, a táplálkozáshoz köthető kockázatok.
- Az elemzés célja: a régiók mortalitási, morbiditási mutatók és az ételmiszerfogyasztás közötti kapcsolatok feltárása, mely hozzájárulhat az egészségmutatók és a táplálkozási kockázatok összefüggéseinek vizsgálatához.

Metabolikus kockázatok részaránya az egészségvesztésekben Magyarországon, 2019

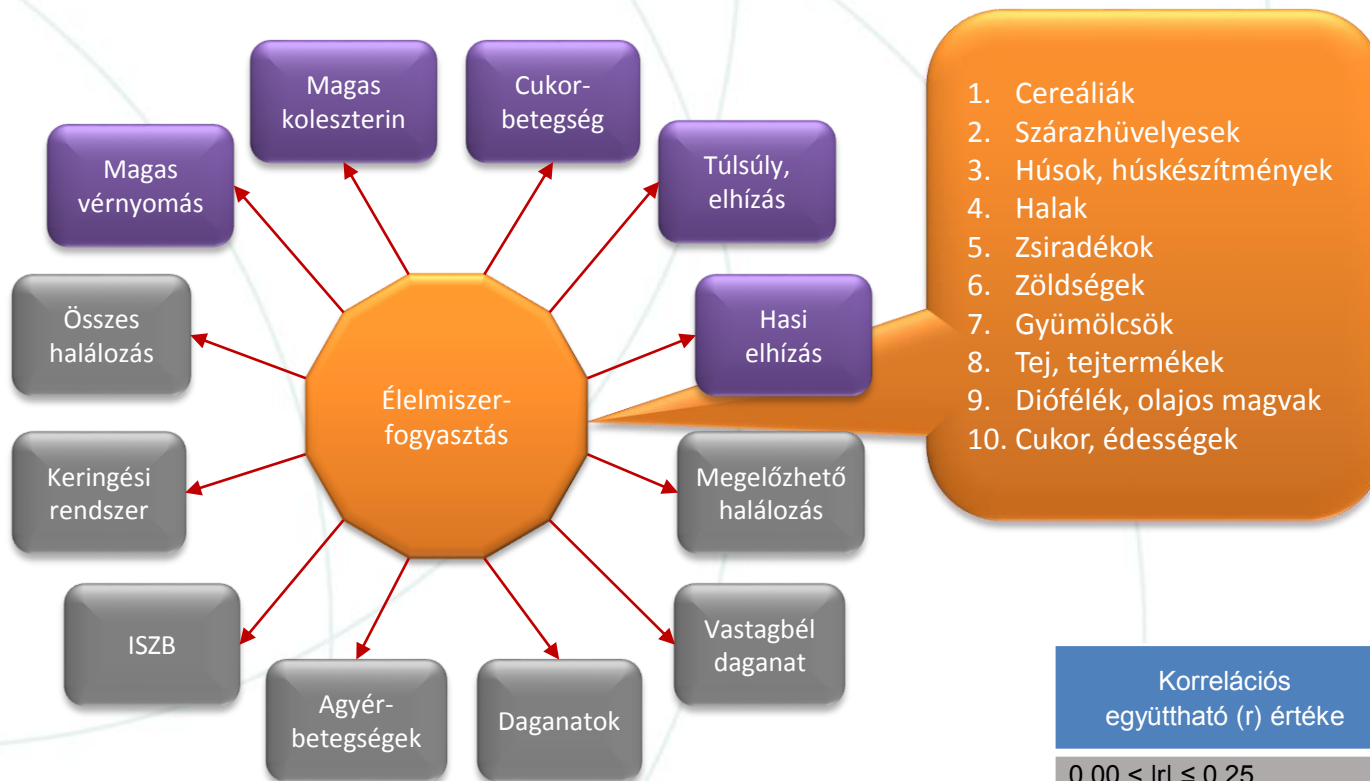

Forrás: <https://vizhub.healthdata.org/gbd-compare/>

MÓDSZEREK

EFOP-1.8.10-VEKOP-17-2017-00001

„Komplex egészségvédelem és szemléletfejlesztés a táplálkozás és gyógyszerfogyasztás területén”

Adatforrások:

- Népegészségügyi Felmérés 2018
- NNK - Halandósági Adatbázis (SHA) 2018

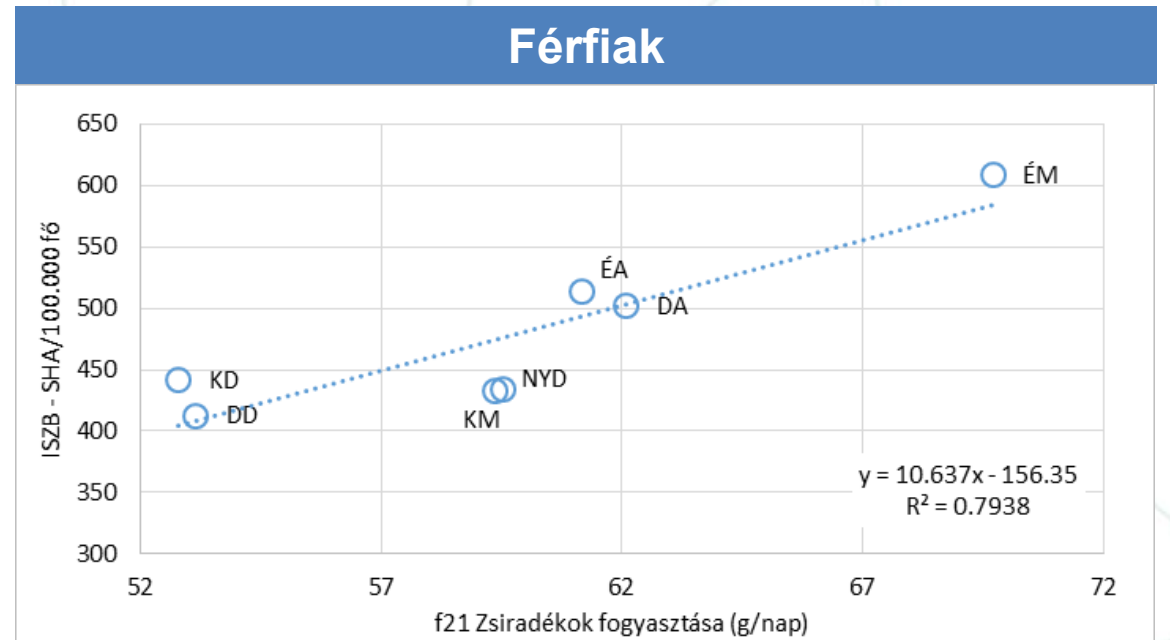
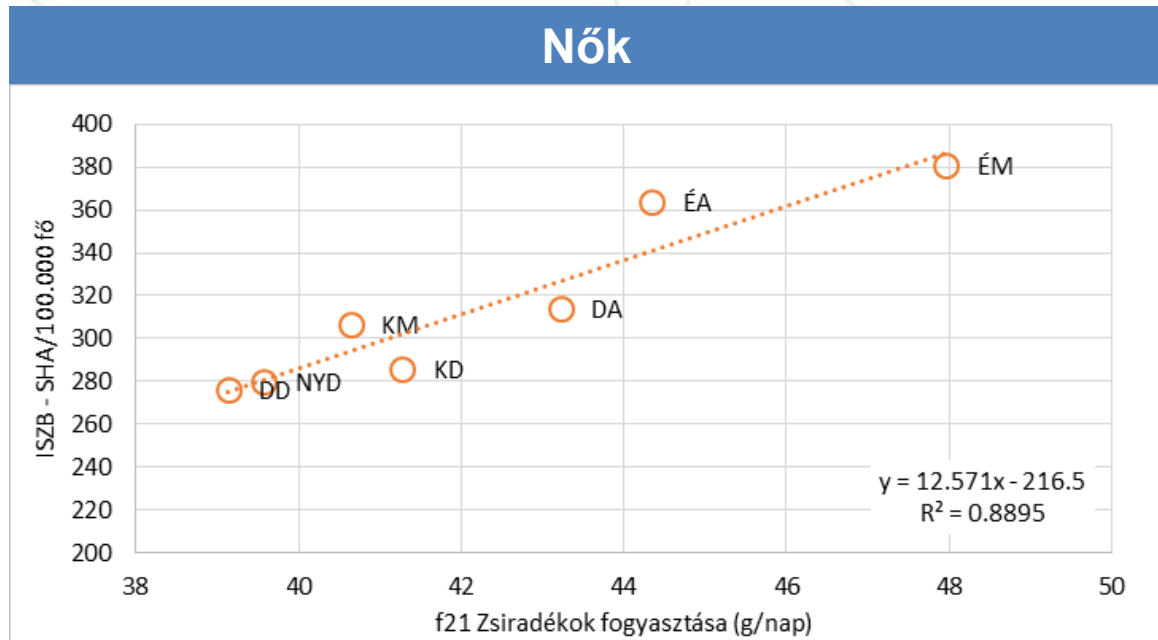
Módszer:

- Ökológiai vizsgálat
- 7 régió – nemek
- Korrelációs együttható (r)
- t-próba ($p < 0,05$)
- Vizualizáció

Korrelációs együttható (r) értéke	Kapcsolat erőssége
$0,00 < r \leq 0,25$	Nincs, igen gyenge
$0,25 < r \leq 0,50$	Gyenge
$0,50 < r \leq 0,75$	Mérsékeltlen erős
$0,75 < r \leq 1,00$	Igen erős

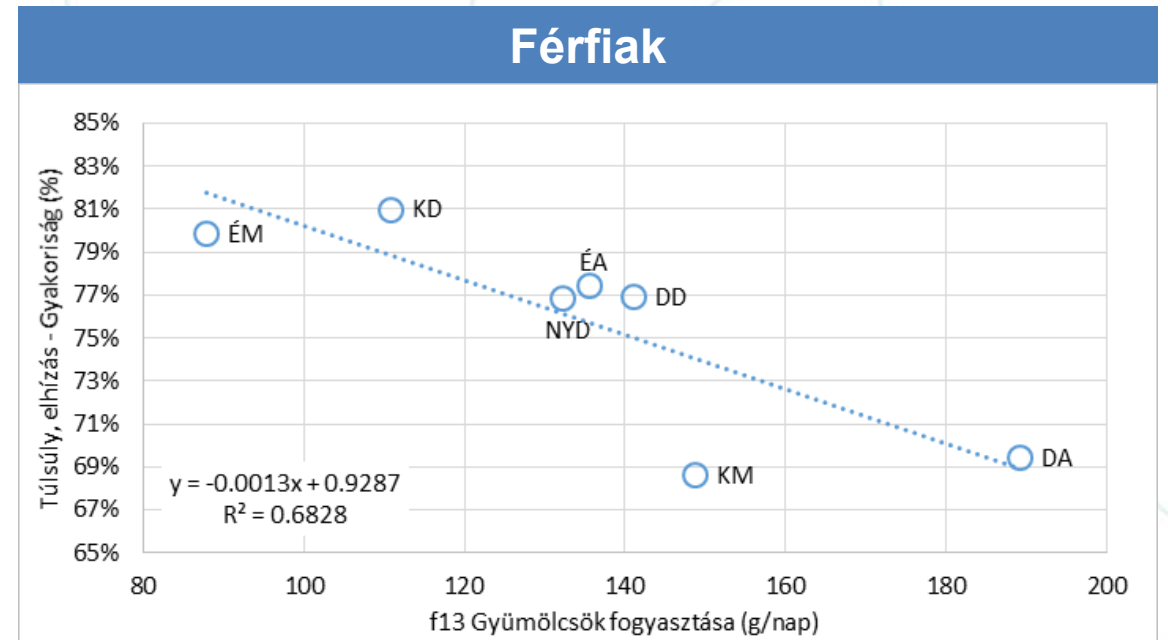
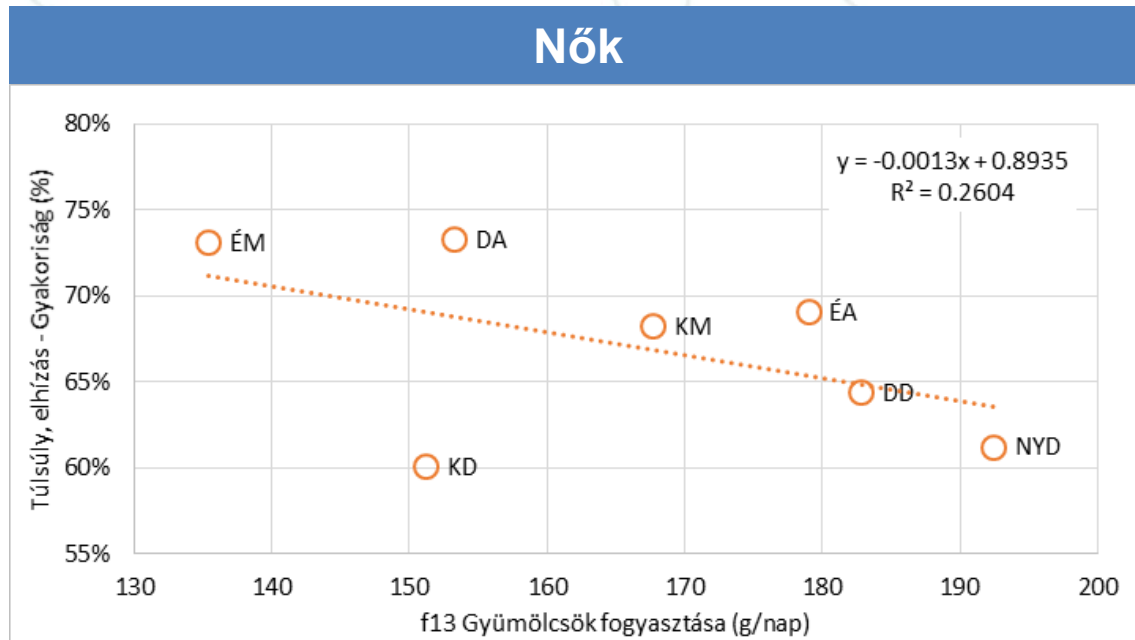
EREDMÉNYEK (1)

Az ischaemiás szívbetegség miatti halálozás és a zsiradékok fogyasztásának összefüggése nemek szerint, 2018

EREDMÉNYEK (2)

A túlsúly, elhízás gyakorisága és a gyümölcsök fogyasztásának összefüggése nemek szerint, 2018

EREDMÉNYEK (3)

Az átlagos régiós élelmiszerfogyasztás és a halandóság közötti összefüggések, 2018

Nők		Élelmiszerfogyasztás				Halandóság		
		Összes halálózás	Keringési rendszer	ISZB	Agyér-betegségek	Daganatok	Vastagbél daganat	Megelőzhető halálózás
	Húsok, húskészítmények	0.87	0.78	0.78			0.83	
	Zsiradékok	0.81	0.89	0.94				
	Cukor, édességek		0.88	0.88			-0.86	
	Cereáliák							
	Zöldségek				-0.78			
	Gyümölcsök							
	Halak							
	Diófélék, olajos magvak							
	Szárazhüvelyesek							
	Tej, tejtermékek							

Férfiak		Élelmiszerfogyasztás				Halandóság		
		Összes halálózás	Keringési rendszer	ISZB	Agyér-betegségek	Daganatok	Vastagbél daganat	Megelőzhető halálózás
	Húsok, húskészítmények							
	Zsiradékok			0.89				
	Cukor, édességek							
	Cereáliák							
	Zöldségek							
	Gyümölcsök							
	Halak							
	Diófélék, olajos magvak						-0.96	
	Szárazhüvelyesek					0.80		
	Tej, tejtermékek							

Korrelációs együttható (r) értéke	Kapcsolat erőssége
$0,00 < r \leq 0,25$	Nincs, igen gyenge
$0,25 < r \leq 0,50$	Gyenge
$0,50 < r \leq 0,75$	Mérsékelten erős
$0,75 < r \leq 1,00$	Igen erős

EREDMÉNYEK (4)

Az átlagos régiós élelmiszerfogyasztás és a morbiditási mutatók közötti összefüggések, 2018

Nők		Túlsúly, elhízás	Hasi elhízás	Magas vérnyomás	Cukorbetegség	Magas koleszterinszint
		Cereáliák	→	0.81		
Száraz hüvelyesek						
Húsok, húskészítmények						
Halak						
Zöldségek	→	0.82				
Gyümölcsök						
Tej, tejtermékek						
Diófélék, olajos magvak	→					-0.78
Zsiradékok	→					0.79
Cukor, édességek						

Férfiak		Túlsúly, elhízás	Hasi elhízás	Magas vérnyomás	Cukorbetegség	Magas koleszterinszint
		Cereáliák	↓			
Száraz hüvelyesek						
Húsok, húskészítmények						
Halak	→		-0.79			
Zöldségek						
Gyümölcsök	→	-0.83				
Tej, tejtermékek	→			-0.76		
Diófélék, olajos magvak						
Zsiradékok						
Cukor, édességek						

Korrelációs együttható (r) értéke	Kapcsolat erőssége
0,00 < r ≤ 0,25	Nincs, igen gyenge
0,25 < r ≤ 0,50	Gyenge
0,50 < r ≤ 0,75	Mérsékelten erős
0,75 < r ≤ 1,00	Igen erős

KÖVETKEZTETÉSEK

- Limitációk:
 - Ökológiai vizsgálat: ok-okozati összefüggések meglétére nem lehet következtetni!
 - Aggregált adatok, kis elemszám (7 adatpár): összefüggéseket a kiugró értékek jelentősen módosíthatják.
- Populációs szinten is azonosíthatók voltak egyes ismert táplálkozási kockázati tényezők
- A táplálkozás komplex folyamat, melyet a különböző ételek együttes fogyasztása, az egyéni és környezeti, kulturális tényezők, szokások időben változó hatásai befolyásolnak, ezért a táplálkozási szokások vizsgálata minden tudományterületen igen nagy kihívást jelent a kutatók számára.